

KETÄ VARTEN ON TEOSOFINEN SANOMA?

Pekka Ervastin esitelmä 27.4.1930

Toista kymmentä vuotta sitten olin kerran läsnä teosofisessa kokouksessa, jossa muuan puhuja ehdotti, että teosofista sanomaa ja oppia pidettäisiin enemmän esoteerisena eikä julistettaisi niin avonaisesti, kuin oli tapana tehdä. Nämä teosofiset opit olivat siksi vaikeatajuisia, että niitä ei kannattanut ilman muuta levittää, se olisi kuin heittäisi päärlyjä sioille. Niitä pitäisi pitää enemmän tai vähemmän salassa ja sitten ainoastaan jossakin muodossa ja joitakin kohtia saattaisi esittää yleisölle ilman mitään ehtoja. Tämä puhuja ei onneksi saanut paljon kannatusta. Se oli vain esimerkki siitä, että meidän teosofinen työ täällä Suomessa oli vallan turhanpäiväinen ja hatara, koska näin ilman mitään käännyttiin yleisön puoleen. Silloin olin tilaisuudessa huomauttamaan, että meidän tehtävä ei ole ratkaista sitä, oliko teosofia kaikille tai muutamille, sillä se kysymys oli jo ratkaistu niitten puolelta, jotka lähettivät teosofisen sanoman maailmaan. Kun Mestari itse lähetti H.P.B:n puhumaan ja kirjoittamaan teosofias-ta ja kaikista teosofisista opeista, niin he eivät lähettäneet häntä erikoista piiriä varten, ei muutamia valituita varten, vaan julistamaan teosofista sanomaa koko maailmalle, koko ihmis-kunnalle, kaikille sivistyskansoille ja sitten jää jokaisen yksityis-asiaksi joko kuulla tai olla kuulematta. Jolla korvat on, se kuulloon. Me emme ole asetetut siihen vaikeaan tilanteeseen, että pitäisi arvostella, kenen puoleen pitäisi kääntyä ja kenen puoleen ei. Me käännyimme koko maailman puoleen. Tämän kannan myös kokous hyväksyi, niinkuin luonnollista oli, ja se sama kanta pitää paikkansa yhtä hyvin tänään kuin huomenna. Mestarit ovat julistaneet määrättyä teosofista sanomaa; teosofian sanomalla he ovat julistaneet elämänymmärrystä ja tämä elämänymmärrys on julistettu kaikille poikkeuksetta.

Siis jos tahdomme jatkaa H.P.B:n työtä ja kulkea hänen jäljessään, on meidän poikkeuksetta annettava tämä sama sanoma kaikille ihmisille. Kysymys ei olekaan siitä, kenelle tämä sanoma on annettava. Kysymys itse on vähän aristokraattinen, niinkuin monikin usein on sanonut, se on hengeltään aristokraattinen. Se ei ole selvää kelle tahansa, ei kuka tahansa sulata teosofista maailmankatsomusta. Se on niin monipuolinen ja tärisyttävä ja ennakkoluuloja alasrepivä, että jos emme tahdo etsiä totuutta ja ajatella, niin teosofinen elämäntutkimus ei ole meille mieluinen. Teosofiaa ei syötetä niinkuin lusikalla, vaan se vaatii, että me rupeamme etsimään, miettimään ja tutkimaan, ja kun se tällä tavalla vaatii ihmiseltä omaa työtä, niin on selvää, että kaikki ihmiset eivät tunne niin suurta vetäytymystä siihen. Sentähden, vaikka kaikki ihmiset ovat kutsutut kuulemaan tätä sanomaa, niin harvat ovat valitut ottamaan sitä vastaan, mutta koska niitä harvoja on paljon kaikissa kansoissa, yhteiskuntaluokissa, niin ei ole teosofisen sanoman julistajalla oikeus rajoittaa joihinkin piireihin, vaan velvollisuutensa on julistaa sitä kaikille, jotka sitä tahtovat kuulla.

Tämä on selviö, mutta sitten on toinen kysymys, joka oikeastaan on paljon tärkeämpi ja itseasiassa tämän kysymyksen ydinkohta. Ja se on: mikä on se teosofinen sanoma, jota me olemme käsketyt julistamaan.

Jo meidän päivinä saattaa olla erimielisyyttä siitä. Meidän päivinäme sanotaan, että se on sitä, jota Besant ja Leadbeater julistivat tai sitten mitä Mrs. Tingley (ja nykyisin tri Bryklei) julistavat, tai se on sitä, jota sanotaan antroposofiaksi, jonka edustaja oli tohtori Steiner Saksassa, ja sitten se, joka on kaikkia dogmeja alas repivä ja jota nykyinen teosofinen profeetta Krishnamurti julistaa. Nyt on niin paljon variationeja alkuperäisestä teemasta, että voimme kysyä, kenen teosofiaa on julistettava?

Meidän mieleemme tulee ensimmäisten kristittyjen ajat, joista mainitaan Apostolien Teoissa, kun apostolit alkoivat olla eri

mieltä, varsinkin apostoli Pietari ja Jakob myöskin oli kokolailla epäilevällä kannalla Paavalin suhteen, kun hän julisti uutta elämänymmärrystä kaikille, pakanoillekin. Pietarin mielestä Jeesuksen sanoma oli aivan vain juutalaisia varten, mutta että Paavali lähti tätä sanomaa viemään pakanoille kuten gatalaisille y.m., se oli pöyristyttävää. Vasta sitten, kun Paavali oli perinpohjin selittänyt asiaa, vasta sitten juutalaismieliset apostolit hieman rauhoittuivat eivätkä olleet aivan sokealla kannalla enää. Ja toiset sanoivat itseään Paavalin seuraajiksi, toiset Apollon seuraajiksi ja Pietarin seuraajiksi. Mutta Paavali sanoo, että mitä se semmoinen on? Me olemme kaikki Kristuksen omia ja seuraajia. Se oli viisaasti sanottu.

Samalla tavalla myös meidän päivinä olemme tilaisuudessa puhumaan ja huomauttamaan. Jättäkäämme syrjään, mitä myöhemmin on sanottu ja pitäkäämme kiinni alkuperäisestä teosofisesta sanomasta.

Me voimme tätä teosofista sanomaa katsoa kolmelta eri näkökannalta, nimittäin tieteelliseltä, filosofiselta ja uskonnolliselta, ja tämä sentähden, että Madame Blavatskyn Teosofisen Seuran ohjelmassa on kolme pykälää, ja ne juuri suhtautuvat ja yhdistyvät näihin mainittuihin näkökantoihin.

Ensimmäinen pykälä, jossa puhuttiin, että Teosofisen Seuran on muodostettava ihmiskunnan veljeyden ydin, perustuu uskonnolliseen näkökantaan. Ja toinen, jossa puhutaan siitä, että on edistettävä vertailevia uskonnollisia ja tieteellisiä tutkimuksia, liittyy välittömästi toiseen, niin sanottuun filosofiseen näkökantaan, ja kolmas, jossa teroitetaan luonnon salaisten voimien ja ihmisen tuntemattomien salaisten henkisten kykyjen tutkimista, se suhtautuu tähän tieteelliseen näkökantaan.

Otamme ensin tieteellisen näkökannan, joka vastaa Teosofisen Seuran kolmatta ohjelmapykälää. Mikä silloin on tämä tieteellinen näkökanta teosofisen sanoman suhteen? Se on se, että pidämme varmana tieteellisenä opetuksena sitä, mikä on tullut suorastaan Mestarilta alkuperäisen julistajan, H.P.B:n

kautta. Se teosofia, jota Madame Blavatsky ja siis Mestari itse julistaa, se sisältää niitä tieteellisiä opetuksia, joihin voidaan luottaa ja pitää oikeina.

Näitten tieteellisten opetusten joukossahan on esimerkiksi oppi jälleensyntymisestä ja karmasta ja sitten siitä jumaluudesta, joka on kaiken takana ja johon kaikki vastakohdat uppoutuvat, se suuri näkymätön jumaluus, joka on kaikkialla. Se on teosofinen, alkuperäinen opetus.

Kolmas opetus on ihmisen alemmasta ja ylemmästä minästä. Ihminen personallisena olentona on, niinkuin voi sanoa, alemmanlaatuinen olento, itsessään hän näkymättömästi, sisäisesti, on korkeampi henki-minä, semmoinen olento, joka ei välittömästi esiinny tässä näkyväisessä maailmassa, vaan ainoastaan personalisuuden välityksellä. Madame Blavatsky viittaa siihen, että nimitys *persona* muodostuu sanoista *per* = kautta ja *sonare* = kaikua, siis *personade* = kaiun läpi, kaiun kautta. Persona on semmoinen naamio, jonka kautta kaikki kaikuu, Ihmisen personallisuus on kuin naamio, johon todellinen ihminen pukeutuu joka kerran, kun syntyy tähän maailmaan. Todellinen ihminen on maailmalta salattu. Personallinen ihminen ei tunne itseään, korkeampaa minäänsä välittömästi, hän kuulee ainoastaan sen äänen omassatunnossaan, sydämessään, kun se puhuu suuren jumalallisen, inhimillisen rakkauden ja veljeyden puolesta. Hän kuulee sen järjessään, kun se vaatii olemaan täysin rehellinen. Muuten ihminen tuntee ainoastaan tämän näkyväisen personansa, jota nimitetään eri nimillä, Pekka ja Paavo j.n.e. Ne ovat kuin mitä näyttelijöitä teatterissa, mutta korkeampi ja varsinainen minä jää usein ihmisiltä tuntemattomaksi. Tämä on hyvin tärkeä oppi ja uusi oppi länsimailla, me olimme sen kokonaan unohtaneet. Sentähden ei Madame Blavatsky ollut sitä ensimmäisessä teoksessaan Isis Unveiledissa esittänyt, vaan vasta myöhemmässä tuotannossa selitti sitä kahtiajakoa. Se on siis niin uusi oppi meillä.

Ihminen on siis korkea henkiolento ja jumalallinen, suuri elämä asuu hänessä.

Ennen käsitettiin ihmisen personallisuus hyvin rajoitetuksi. Tieteellinen näkökanta oli se, että ihminen on kehittynyt eläinkunnasta, ihmisellä on kaikista korkeimmalle kehittynyt eläimellinen ruumis täällä maan päällä. Kun meidän luonnontieteilijät ja psykologit tutkivat ihmistä, niin he eivät näe muuta kuin ihmisen ruumiin, joka ei suinkaan ole mitään itsestään siitä tajuntapuolesta ja elämästä, joka tulee tänne ruumiin avulla. Kuinka hämmästyttävää oli, kun Madame Blavatsky sanoi, että ihmisen varsinainen olemus on tässä sisäisessä olemuksessa, niinkuin eräs saksalainen tiedemies sanoo, että se on aineellisen värähtelyn subjektiivisena puolena. Kun Madame Blavatsky sanoo, että tuo subjektiivinen puoli on se, johon kätkeytyy ihmisen varsinainen olento, niin luultavasti kovasti hämmästyttiin länsimailla ja siihen myös liittyi oppi jälleensyntymisestä. Madame Blavatsky sanoo, että ihminen elää kuolemanjälkeisessä elämässä jonkunlaisessa subjektiivisessa tilassa ja se on hänelle lepoa ja hän sanoo monta kertaa, että ainoa todellinen helveti, jonka hän tuntee, on tämä näkyväinen maailma. Eikö teillä ole kyllin helvettiä tässä maailmassa, vieläkö pitäisi olla muuallakin? Ettekö tyydy tähän vielä? Tässä on riittävästi helvettiä, ja kuolema on lepoa. Näin Madame Blavatsky aina tahtoo teroittaa ja aivan ohimennen: onhan kyllä kuoleman jälkeen puhdistustila ennenkuin ihminen pääsee yhteyteen korkeamman minänsä kanssa, ja kiirastuli, joka on kärsimystä täynnä ja se on pahempi kuin tämä näkyväinen. Siitä on parempi olla puhumatta. Sekin tila loppuu kyllä. Mutta ainoastaan ne, jotka ovat tietoisesti harjoittaneet mustaa magiaa ja aivan nauttineet siitä, että saa tehdä pahaa ja olla esteenä toisille, ainoastaan ne voivat joutua kuoleman jälkeen jonkunlaiseen helvettiin. He joutuvat siihen jo täällä maan päällä ja kuoleman jälkeen on se samaa. Sillä, sanoo Madame Blavatsky, että kun ihminen on valinnut pahan tien ja sanoo, että tahtoo vastustaa kaikkea hyvää ja on julma ja piinaa

toisia, niin silloin on lausunut tuomion itsensä yli. Niitä on hirmuisen harvassa. Me emme tunne semmoista, mutta niitä voi olla joitakin, ja silloin on ihminen lausunut itse tuomion itsensä yli. Hän on kutsunut elämän kaikki siveelliset voimat ja lait päällensä ja luonnollisesti murskaavat hänet lopulta. Vaikka hän tahtoisi sitä jatkaa kuinka kauan ja pitkälle tahansa, niin ei se kestä, kun lyhyen ajan maailman suuren lain edessä. Se kulkee tyhjäksi tulemisen kohtaloa kohti. Hän tietää, että sitä odottaa kuolema. Hän tietää sen. Hän ei ole väsynyt olemassaoloon, hän päinvastoin tahtoisii olla olemassa. Koko hänen olemassaolonsa on taistelua olemassaolon puolesta ja taistelua siitä, että yhä vielä saisi voimia pahaa tehdäkseen. Hänelle se on helvettiä, että tietää, että tämä ei voi kestää. Ja vaikka se kestäisi tuhansia vuosia, niin se ei kestä iankaiken. Se on hänen helvettinsä eli *avitshinsa*, niinkuin Madame Blavatsky sanoo. Siihen joutuu harvoin eikä kenenkään tarvitse siihen joutua. Jo hyvinkin pitkällä tällä tiellä ollessaan voi kääntyä, mutta hän pelkää sitä kääntymystä, sillä hän tietää, että hänen elämänsä loppuu kerran. Muuten hänen olemuksensa on kärsimyksen pakenemista, hän tahtoo nauttia. Helvettiä on se sisäinen tieto, että tämä ei kestä ja hän panee kaikki voimansa liikkeelle, että saisi sen kestävämaan mahdollisimman kauan. Mutta hän on langettanut tuomion itsensä yli ja tietää, että se kestää. Tästä Madame Blavatsky puhui ja Mestarit myös ja muuten Madame Blavatsky aina teroitti kuolemanjälkeisen elämän suhteen, että se on lepoa. Ihminen tarvitsee sitä tämän elämän vaikeuksien perästä. Ja koska nämä kuolemanjälkeiset asiat, varsinkin juuri ne, jotka tapahtuvat astraalimaailmassa jossakin välitilassa, jossakin kiirastulen tapaisessa tilassa ennenkuin joutuu taivaaseen, tulevat ensiksi niiden eteen, jotka ovat kehittäneet itsessään yliaistillisia kykyjä, niin siinä piilee vaara. Sen tiedämme, kun katselemme perästäpäin tätä teosofista liikettä. Tiedämme, että siinä on ollut teosofisen liikkeen suurimmat erehdykset, että jotkut ihmiset ovat koettaneet noita kykyjä itsessään kehittää ja sitten tutkiessaan sitä

maailmaa, joka on kaikista läheisin, astraalimaailmaa, ovat hurmautuneet omiin näkemyksiinsä ja taitoihinsa ja unohtaneet tarkistaa niitä vuosituhansien tietoihin: „on selvää, että nyt saan nähdä kaikki, miten se on ja ratkaista kaikki kysymykset“. Sitä Madame Blavatsky Salaisessa Opissa huomauttaa monta kertaa, että ne asiat, joita tällä aikakaudella julistetaan teosofian nimellä ovat sellaisia, joita on tutkittu vuosituhansia. Adeptit ja mestarit ovat tutkineet ja yhdessä kaikki ovat päässeet näihin tuloksiin ja ne siis ovat luotettavia. Madame Blavatsky varoitti: älkää luottako omiin näkemyksiinne ilman muuta. Älkää ajatelko, jos vähän näette näkymättömässä maailmassa, että „minä vasta oikein tiedän, miten asiat on“. Älkää sillä tavalla luulko, vaan olkaa varovaisia ja nöyriä, tiedustelkaa, onko teidän tietonne yhtäpitäviä kaikkien vanhojen kokemusten kanssa ja tietojen kanssa. Jos ei ole, niin ajatelkaa, että „minä en tiedä“. Älkää ajatelko näin: „kas vain, kuinka minä vasta oikein huomaan, kuinka asiat oikein ovat“. Ei niin. Se on peräti lapsellista. Muistakaa, että vanhojen kokemukset vuosimiljoonien aikana seisovat semmoisenaan paikallaan. Niitä on niin monta kertaa tarkistettu. Sentähden, tarkistakaa omia näkemyksiänne. Me huomaamme, en tiedä, iloksi vaiko suruksi, että ihminen on semmoinen olento, että hän niin mielellään kuvittelee itse pääsevänsä kovin pitkälle ja luulee näkevänsä kovin selvästi asioita. Ja niin huomaamme teosofisessa liikkeessä, kuinka siellä alettiin hirmuisen paljon puhua astraalimaailman salaisuuksista, ja niiden mukana tuli korkeamman maailman salaisuuksia. Ihmisten eri jälleensyntyminen tulivat kuin avatuksi kirjaksi. Siis jos joku tuli selvänäköiseksi, niin hän saattoi nähdä kenen tahansa jälleensyntymän, ja häneltä voi hankkia psykoskoopin tai jotain sellaista. Kun vain maksaa jonkun verran, niin saa tietää, mikä on ollut kussakin ruumistuksessa. Tämä innostus ei suinkaan saanut alkuansa teosofisen liikkeen ulkopuolelta, vaan itse liikkeessä tuli tämä innostus, kun kaikista etevin selvänäköijä

rupesi silla tavalla näkemään ja kertoi niistä. Kun minä olin 1904 Tukholmassa, niin sinne odotettiin Mr. Leadbeateria. Hänen piti tulla, mutta ei tullutkaan. Hänen tuloaan oli valmistettu, sillä sanottiin, että hän on niin erikoinen ihminen, että täytyy osata oikein suhtautua häneen ja täytyy olla varovainen, ettei „astu varpaille“. Ja sitten kun odotettiin ja valmisteltiin, niin puhuttiin, että kaikista intresanteinta on, kun looshikokouksissa istutaan piirissä, ja hän istuu keskellä, katsoo toisesta toiseen ja kertoo näkemyksiä kunkin menneestä elämästä ja näkeepä useampiakin inkarnaatioita. Näin puhuttiin, mutta en tiedä, kuinka todellisudessa oli, sillä hän ei tullut sinne. Mutta mitä looshikokouksissa harrastettiin, tuli pian julkiseksi, kun ruvettiin puhumaan ja kirjoittamaan näistä eri elämistä. Siten ruvettiin ulkopuolella harrastamaan jälleensyntymismuistamista ja jälleensyntymisen lukemista, eikä kukaan halunnut rinnastaa näitä asioita erääseen mestarin kirjeeseen, joka on julkaistu eräässä Mr. Sinnetin alkuperäisessä kirjassa, muistaakseni nimeltä „Occult World“ (Salattu maailma). Siinä kirjeessä mestari Kuthumi, joka oli ottanut kuusi vihkimystä, sanoo Mr. Sinnetille, kun tämä pyytää, että mestari olisi kertonut rohkaisuksi ja opetuksiksi hänen ja erään toisen elämistä, että jos hän osaisi sillä tavalla lukea ihmisten menneisyyttä ja osaisi sitä tehdä, niin ei hän sitä tekisi ilman painavampaa motiivia, mutta en tyydyttääkseni kenenkään uteliaisuutta. Täytyy olla hyvin painavat syyt, ennenkuin mestari käyttää kykyjään semmoisiin asioihin, jotka kuuluvat kunkin omiin salaisuuksiin. Meidän aateluutemme kuuluu, että me emme koskaan utele mitään toisten ihmisten suhteen, mutta onneksi me emme sitä osaakaan. Kun siis mestari, joka on niin pitkälle kehittynyt, sanoo niin vaatimattomasti, ettei osaa ottaa selvää kenestäkään, niin miten me opetuslapsina voisimme ottaa selvää vieraan ihmisen elämästä? Sitä emme kykene. Kun mestari tällä tavalla selittää vaatimattomasti, niin todella saattaa hämmästyttää totuuden etsijää, että myöhemmin tästä tehtiin teosofisessa liikkeessä niin jokapäiväinen asia, että kuka tahansa

voi lukea näitä elämiä, vaikka itse mestarien elämiä ja suurten jumalten poikain, tietäjien ja vapahtajien elämiä. Tämä ei saata johtua mistään muusta kuin astraalisten kykyjen yliarvioinnista, kun sitävastoin niiden ihmisten, jotka alkoivat todella saada kykyjä, olisi pitänyt tulla erikoisen varovaisiksi ja epäluuloisiksi. Niin se alussa oli, mutta myöhemmin langettiin itsepetokseen.

Sentähden kun nyt katselemme teosofista sanomaa tieteelliseltä kannalta, tosiseikkain kannalta, niin täytyy muistaa, että sanomaan, jonka mestarit julistivat, jokainen salatieteilijä, selvänäkijä, joka myöhemmin on ollut ja tullut, on täysin oikeutettu lisäämään joitakin yksityiskohtia. Ne, mitä ensin annettiin, ne suurin piirtein pysyvät, mutta jällestä päin voi tehdä pieniä huomioita ja niiden täytyy vain vahvistaa suuria kokemuksia. Jos ihminen huomaa, kuka hän itse on ollut jossakin entisessä elämässä, sanottakoon, että oma mestari näyttää sen hänelle, niin jos hän huutaisi sen maailmalle ja sanoisi esimerkiksi, että hän ollut Marie Antoinette ja kuollut giljotiinin alla, niin hän herättäisi naurua. Hän ei herättäisi mitään luottamusta jälleensyntymisoppihin, kun hän tällä tavalla kertoisi yksityiskohtia. Mutta hänen pitäisi todistaa, että jälleensyntymisoppi on oikea ja puhua sen puolesta: ei minun itseäni pitänyt esittää, vaan teosofista sanomaa. Noin ei kukaan, jolla ei skruuvit ole päässä irti, lähde sanomaan. Kovin harvat ihmiset ymmärtäisivät siitä mitään. Tietysti se olisi itseuhrautumista ja joku toinen voisi saada päähänsä, että hän on ollut Ludvig XVI, ja he tuntevat suurta sisäistä sielullista kiintymystä toisiaan kohtaan. Se voisi kyllä olla mahdollista, mutta ei sillä voi paljontaan ihmiskuntaa palvella. Aivan toista on, jos selvänäköisyys on kehittynyt ja me näemme astraalimaailmassa kiirastulet ja helvetit ja lähdemme niistä kertomaan, että jos emme ole täällä maan päällä sillä ja sillä tavalla, niin joudumme tämmöiseen paikkaan. Sekään ei paljon auta. Tietysti voisi olla joku, joka kuulisi tätä, sillä tämä tieto olisi personattomampi kuin edellinen ja pelastaisi tekemästä enemmän pahaa. Voi olla saarnaajatyttö, joka lankeaa loveen ja

kertoo tämän, mutta sekään ei ole niin suureksi avuksi ihmisille. Ja jos on kristitty pappi, niin hän huudahtaa ja sanoo: siinä sen näkee, meidän täytyy suuremmalla ponnella saarnata ikuista helvettiä. Ja toiset taas sanovat, että siinä se on, kun ihmiset elävät uskonnollisessa pingoituksessa ja kiduttavat itseänsä kaikenlaisilla hartausmenoilla, niin tuossa on nyt sairaus seurauksena. Mutta jos nyt nämä, jotka näkevät tosiasioita, sen sijaan, että huutavat näin, tarkastavat näitä kokemuksiaan siveellisessä valossa, niin huomaavat, kuinka hirmuisen pieni osa näillä haudantakaisilla asioilla on ihmisen pitkässä elämässä – taivaasta ei mitään näe tässä ensi tilassa. Jos sen sijaan että lähtevät ihmiset huutamaan, tarkastavat asioita, niin he voivat auttaa ihmiskuntaa ja huomaavat, että ihmisten näkemykset ovat pienet, ne vain vahvistavat omaa uskoa niin, että suuremmalla luottamuksella voi julistaa viisaampiensa sanomaa. Sillä tavalla pitäisi ajatella.

Sitten tulemme toiseen, filosofiseen näkökantaan. Mikä se on tämä filosofinen näkökanta? Se on asenne, jonka me otamme yleensä elämän suhteen. Ihmisen filosofinen näkökanta ei ole niin paljon erilaisissa dogmeissa kuin siinä, että miltä kannalta hän ottaa elämän kokonaisuudessaan, mikä on hänen suhtautumisensa tähän. Kun ajattelemme filosofia, niin huomaamme, että hän on rauhallisempi kuin muut. Vaikka filosofille tavallisesti nauretaan, niin on huomattu, että he ovat rauhallisempia, heitä ei niin paljon häiritse tämän maailman mullistukset, sillä he ovat ajatuksissaan oppineet elämään toisessa maailmassa. Sentähden on filosofinen kanta minusta meidän henkiselumme asenne elämäämme, otammeko elämän surulliselta, pessimistiseltä kannalta vai filosofiselta kannalta. Ja kuinka otamme sen, se on meidän todellinen elämän filosofia.

Kun tällä tavalla katselemme teosofista sanomaa ja kysymme, mikä on sen filosofinen sisältö, niin Madame Blavatsky vastaa tähän: se on hyvin positiivista, aktiivista, voisimme sanoa

optimistista. Tätä viimeistä sanaa ei saa ottaa liian pintapuolisesti, mutta niin tiedämme Madame Blavatskyn sanoneen, ei nimenomaan niillä sanoilla, mutta se näkyy kaikesta ja koko hänen esiintymisestään. Miten se näkyy kirjoituksissa? Madame Blavatsky oli buddhalainen, hän oli ottanut »pansiilin» vuonna 1870 tai niihin aikoihin, kun hän tuli Indiaan, ja se merkitsi, että julkisesti julistautui buddhalaiseksi. Mutta se ei merkitse samaa kuin jos julkisesti julistautuu kristityksi ja tulee kirkon helmaan, sillä silloin sanomme uskovamme johonkin määrättyyn kristilliseen maailmankatsomukseen ja tunnustamme kaikenlaisia uskonnokappaleita, kun tulemme kristityiksi. On aivan toista, kun tulee buddhalaiseksi. Se merkitsee, että ihminen ottaa Buddhan oppaakseen, sanghan oppaakseen ja dharman oppaakseen ja tunnustaa *pantsa siilan*, jonka voi lukea buddhalaisesta katkismuksesta, eikä se ole esitetty suorastaan käskyjen muodossa, niinkuin juutalaisten käskyissä sanotaan: »älä tapa», »älä varasta», mutta pansiiia ottaessa sanotaan: „minä lupaan noudattaa käskyjä, olla ottamatta henkeä miltään elävältä olennotta“ ja toiseksi: „lupaan noudattaa sitä käskyä, joka sanoo, että en saa ottaa enkä käyttää omanani sitä, mikä ei laillisesti minulle kuulu“. Näitä on viisi, ja yksi on päihdyttävistä juomista. Ne ovat siveellisiä käskyjä, ja kuka tahansa totuuden etsijä voi ottaa ne ohjeikseen. Ne eivät velvoita mihinkään muuhun kuin mikä on luonnollista. Sentähden kun Madame Blavatsky otti tämän pansiiilin, niin hän ei millään tavalla eronnut tavallisista kristityistä. Se buddhalaisuus oli siis yleismaailmallista laatua ja tuo, että hän sanoi pitävänsä Buddhaan, dharmaa ja sanghaa oppaanaan, perustuu siihen, että pitää tutkia niitä asioita. Tämä oli pieni välihuomautus, jolla tahdon huomauttaa, että Madame Blavatskyn ja Olcottin buddhalaisuus ei ollut mitään niin piintynyttä ja ahdasmielistä kuin jos meillä olisi ruvennut johonkin kirkkoon. Mutta kaikki oppineet täällä olivat sitä mieltä, että Buddha oli mahdoton pessimisti: tällä elämällä ei ollut mitään arvoa, siitä voi pyrkiä pois, sillä se oli paljasta

tuskaa, ei sillä ollut mitään arvoa. Nyt täytyy huomauttaa, että sitä ei voi kieltää, kun tutkii Buddhan omia sanoja, niin tuntuu todella, että hänen näkökantansa oli pessimistinen, että hän kieltää elämän arvon ja sanoo, että täytyy luopua elämän janosta. Mutta Madame Blavatsky oli tätä vastaan, hän sanoi, että Buddha ei tarkoittanut mitään pessimismiä, hän on näyttänyt, mitä elämän jano on, että se ei ole mitään !, mutta hän on tuominnut Nirvanan, sillä ei se ole mitään, jos ei ihminen omasta personastaan luovu, sillä nirvaana seuraa epäitsekästä sydäntä. Siis hän sanoo, että Buddha itse ei ollut mikään pessimisti, ja tämän me totuuden etsijöinä myönnämme. Ja me sanomme, että jos Buddhan näkökanta, semmoisena kuin se esiintyy, on pessimistinen näkyväisen elämän suhteen, niin se ei merkitse sitä, että Buddha itse olisi pessimisti, vaan ainoastaan sitä, että Buddha puhuu ihmisille, jotka itse ovat kovin kiinni elämän janossa. Me ihmiset olemme kiinni elämän janossa ja se merkitsee sitä, että me vaadimme elämältä nautintoa, ja jos ajattelemme näin, niin joudumme pessimismiin, kun huomaamme, että elämä ei olekaan sitä, mitä me tahdomme sen olevan, elämä ei tuota aistillista nautintoa. Ehkä ihminen hetken aikaa, kun ruumis on terve, voi nauttia ruumiinsa kustannuksella ja terveytensä kustannuksella, mutta myöhemmin elämä on yhtä ainoata voittamista, että kyllä elämä on kurjaa ja noloa, jos minä olisin jumala, niin olisin luonut kymmenen kertaa paremman maailman. Tähän se vie, jos ihminen ajattelee, että elämä on nautintoa. Kun Buddha katseli elämää itämailla, jossa elää lollotellaan suurella nautinnossa, niin täytyi hänen sanoa ihmisille, että ettekö huomaa, kuinka kurjaa tämä elämä on. Jos luulette, että se on iloa ja onnea, niin te erehdytte. Jos hän itse olisi ollut todellinen pessimisti, niin hän ei olisi voinut tehdä muuta kuin tappaa itsensä. Sen sijaan hän 45 vuotta kulki lohduttaen ja kaikkia opettaen. Hän oli kaikkia muuta kuin pessimisti, hän oli suuri optimismisti. Sana pessimisti on hyvin usein suun puhetta; usein ne, jotka sanovat itseään siksi, eivät sitä ole. Suuret filosofit, jotka laativat systeemin, kuinka

kurjaa tämä elämä on, ovat samalla kovin hermostuneita siitä, että vaan kaikki olisi täsmällisesti pöydässä, lohet ja sallaadit oikein valmistettu, sekä viinit ja paistit. Ei se ole mitään todellinen pessimismia. Ne, jotka ovat todella pessimistejä, jotka huomaavat, että nyt se taisi mennä tämä elämä hunningolle, ne ampuvat itsensä, mutta he ovat silloin hulluja. Mutta elämää ei ihminen voi itseltään riistää, kun ei ole mitään kuin elämää. Ihminen erehtyy, jos luulee, että pääsee kaikesta, kun ampuu itsensä. Hän laittaa itselleen vain suurempia tuskia, sillä ihmiset eivät ole elämää luoneet, eivätkä voi sitä hävittääkään. Tämä on erehdystä, harhaa. Todellisuudessa on olemassa aivan terve ja luonnollinen asenne elämässä ja Madame Blavatsky tahtoi teroittaa, että elämä on semmoista suurta koulua, se on semmoinen työkenttä, jossa saa maksaa velkojansa ja se on ihmeellinen näyttämö, jossa saa tehdä vaikka kuperkeikan ja korjata erehdyksensä. Ne meidän on itse korjattava, kaikki vääryydet on korjattava, kehityttävä, kasvatettava itseänsä siihen aktivismiin, positivismiin ja optimismiin. Jos tekee väärin, niin emme ikinä pääse siitä, jos emme sitä korjaa. Jos olemme tehneet väärin, täytyy sovittaa. Siinä sovituksessa ei ole mitään formalismia; se voi tulla kullekin eri tavalla, mutta se on ensin siinä, että me itse ensin ymmärrämme, että olemme tehneet väärin ja tulemme sielussamme täysin selville omasta erehdyksestä, synnillisyydestä ja tahdomme nousta tästä. Ei mikään kärsimys minua peloita. Se on luonnollinen, terve ja raitis asenne elämään; minä luotan karmaan, jälleensyntymiseen ja mestareihin; ja minä luotan Jumalaan, ei ole mitään hätää. Nautintoa ei ole, ilo on. On suurta iloa, suurta onnea. Tietysti on nautintoa, mutta siitä seuraa kärsimys, tuska, kipu. Mutta kaiken surun ja ilon takana on meidän inhimillinen, rauhallinen sydämemme, joka alistuu Jumalan suuren tahdon alle ja joka sanoo: minä tahdon tulla paremmaksi. Jokainen tuntee, mitä se merkitsee. Kun hän tämän sanoo, niin silloin myöskin onni tulee hänelle.

Pessimististä ja optimistista ei ole sen parempaa kuvaa kuin Madame Blavatskyn oma personallisuus. Ajatelkaamme: hän jos kukaan voisi olla pessimisti käytännössä. Me voimme sen ymmärtää, jos otamme esimerkin: ajatelkaamme, että on hyvin vanha ihminen, jolla on 300.000:- mk, eikä mitään muuta. Se on hänen vanhuuden turva, hän on saanut sen kokoon, mutta ei jaksakaan enää tehdä työtä. Hän elää koroilla. Sitten tulee ystäviä hänen ympärilleen, jotka saavat hänen hyvän sydämensä hetyksensä, niin että hän ei huomaa ennenkuin he ovat »kynineet» hänet tyhjäksi. Ei ole enää mitään pääomaa eikä siis korkojakaan. Hän on jakanut kaiken noille ystäville. Sitten ystävät istuvat ilkkumaan, että kyllä tuossakin on mies j.n.e. Ei kukaan auta häntä, vaan nauraa hänen tyhmyydelle. Tämä on räikeä esimerkki, en tiedä jos näin tapahtuu, mutta olettakaamme, että näin tapahtuu, ja silloin voi se mies, jolta kaikki kynittiin ystävyysnimessä, ja jolle kaikki ovat kääntäneet selkänsä, syystä tulla pessimistiksi ja ajatella, että mikä tämä elämä onkaan.

Katsokaamme, mitä Madame Blavatsky tekisi tässä. Hän oli täynnä auttamisen halua, hän tahtoi tehdä hyvää ja auttaa. Mestari sanoi hänelle: mene ulos maailmaan ja opeta ihmisille, että henki on, että ihminen on kuolematon olento ja ihmisillä on voima ja valta aineen yli. Ja Madame Blavatsky lähtee maailmaan täynnä pyhää innostusta ja auttaa ihmisiä sillä tavalla, että tekee okkultisia ilmiöitä ja kaikenlaisia ihmetöitä todistaakseen näille ihmisille, että aine on harhaa ja henki on voimaa. Ja jokainen ilmiö, jonka hän suoritti, tapahtui hänen pääomallaan, hänen omalla elämän voimallaan. Niinkuin Kiven „Seitsemässä veljeksessä“ lukkari sanoo: nähkääs jokaiselle ihmiselle on annettu määrätty elämän ikä tai voima, toinen voi käyttää sitä nopeammin kuin toinen. Se on totta, jokaisella ihmisellä on määrätty elämävoima. Ei niin, että tuossa on tynnyri, josta sitä saa, mutta niin, että jokaisella ihmisellä on sydän, jonka synnynäinen kyky on tykyttää niin ja niin monta miljoona kertaa. Kuta rauhallisemmin se tykyttää, sen kauemmin se jaksaa tykyttää,

mutta vain niin ja niin monta kertaa. Mutta kuta enemmän sitä kiihottaa, sitä lyhemmäksi käy sen elämä. Kun Madame Blavatsky teki yliaistillisia ilmiöitä, hän käytti sydämenvoimaa, elämän voimaa, praanaa, hän pani sydämen produsoimaan kiihkeästi ja pernan kautta tuli tätä elämänvoimaa. Hän käytti siis sydämensä voimaa rakkaudesta totuuteen, mestariin ja ihmiskuntaan, niin että hän yht'äkkiä kuihtui. Kun vuonna 1885 tuli tuo suuri kolaus, missionerit, kristityt lähetysseuraajat Indiassa nostivat tuon ilkeän huhun ja kirjoittivat lehteen, että Madame Blavatsky oli suuri petkuttaja, niin se oli hänelle silloin aivan sama tilanne kuin tuolla edellä kerrotulla miehellä. Madame Blavatsky oli kuluttanut tähän elinvoimansa ja yht'äkkiä hän huomasi, että maailma hänelle nauroi ja kirosi hänelle ja monet niistä, joille hän oli näyttänyt, miten asiat olivat. Me emme voi ihmetellä, että hän sairastui Indiassa kulutettuaan kaiken elämänvoimansa. Tuo hirmuinen suru oli tappavaa. Olcott luuli, että hän kuolee. Silloin tuli hänen luo hänen mestarinsa ja sanoi: Sinä olet nyt ansainnut kuoleman rauhan. Sinä saat kuolla, jos tahdot, mutta sinä voit myös saada elämän voimaa, jos vielä tahdot asua tässä tautien runtelemassa ruumiissa ja tehdä työtä; silloin sinun täytyisi vielä kirjoittaa uudestaan Isis Unveiled ja Salainen Oppi. Jos tahdot sen tehdä, niin minä annan sinulle elämänvoimaa, mutta tämä ei ollenkaan ole sinun velvollisuutesi, sinä olet ansainnut taivaallisen rauhan. Madame Blavatsky ei hetkeäkään epäillyt, hän sanoi: anna minulle elämänvoimaa, minä tahdon koettaa, minä tahdon käyttää tuota ruumista, joka yhtämittaa vaivaa minua. Mestari laski kätensä hänen päällensä. Tämä kaikki tapahtui aivan yht'äkkiä ja hän huusi, missä on minun vaatteeni, vaikka sairaanhoitaja vain odotti, milloin hän kuolisi. Sitten hän nousi ylös ja istui ja kirjoitti. Sitten hän taas meni Eurooppaan ja uudestaan antoi mestari Madame Blavatskylle elämänvoimaa ja se tapahtui kaiken kaikkiaan kolme kertaa ja Madame Blavatsky unohti omat

tuskansa ja surunsa, sekä kipunsa että kärsimyksensä, ja tahtoi uhrata itsensä.

Siinä on meille elävä esimerkki Madame Blavatskyn positiivisesta ja aktiivisesta optimismista, vaikka juuri hän olisi voinut olla pessimisti ja ajatella, että tahtoo pois. Mutta ei, hän tahtoi jäädä tänne ja palvella